Arartekoaren ebazpena, 2012ko martxoaren 20koa. Horren bidez, Gasteizko Udalari gomendatzen zaio beharrezkoak diren neurriak har ditzan pertsona guztiek Europako Hiriburu Berdearen (European Green Capital 2012) egoitza den Zulueta Jauregian duintasunez eta berdintasunez sartzeko aukera eduki dezaten.

Aurrekariak

1. 2010eko urriaren 21ean, Europako Batzordeak Gasteiz Europako Hiriburu Berde 2012 izendatu zuen. Izendapen horren bitartez, zenbait hirik ingurumen arauak betetzen dituztela eta ingurumena eta garapen iraunkorra hobetzeko erronka berriak mahaigaineratzeko konpromisoa hartu dutela etengabe frogatzen dutela aitortu da. Modu horretan, praktika onak sustatzeari dagokionez, beste hiri batzuen inspirazioa izan daitekeen eredu gisa jardun dezakete.

2. Testuinguru horretan, 2012ko urtarrilaren 12an, Zulueta Jauregia inauguratu zen Europako Hiriburu Berdearen (Euskadiko hiriburuko European Green Capital) egoitza nagusi gisa.

   Gasteizko Udalak egindako prentsa-oharrarekin bat eginez, eraikinak zera hartuko du barne *"los principales acontecimientos y encuentros protocolarios derivados de la capitalidad, además de ser la ubicación de los técnicos responsables de desarrollar el programa green, al reunir tanto a los técnicos como a los expertos y pensadores que impulsan el proyecto de Green Capital. Zulueta, de esta forma, se convierte en un laboratorio de ideas para la Green Capital."*

   Horri dagokionez, honako hau gaineratu da *esta sede, llamada a ser referente de las iniciativas de planificación estratégica del medio natural y espacio público, estará abierta a todo aquel que quiera interesarse tanto en su actividad como en los actos y eventos destacables en torno a la Green Capital. Por ello, además de espacios expositivos, se dispondrá de salas de encuentro y espacios multifuncionales."*

Prado, 9 01005 VITORIA-GASTEIZ Tel.: +34 945 135 118 Faxa: +34 945 135 102
E-mail: arartekoa@ararteko.net www.ararteko.net

3. Hori guztia aintzat hartuta, eskuratutako aintzatespenaren ondorioz hiriaren nazioarteko proiekzioaren inguruan populazio orokorrean sortu ziren itxaropenez gain, erakunde honi arreta deitu dio egoitza gisa aukeratu den eraikinean ez direla beharrezkoak diren neurriak hartu eraikinaren ate nagusitik edozein pertsona sartu ahal izateko. Sarrera nagusi horrek 13 mailaz osatutako harmailadia dauka, beraz, hori oztopo argia da mugikortasun urritua daukaten pertsonentzat.

Ate nagusia

4. Erakunde honek zegokion ikuskapen bisitaldia egin zuen eraikinaren kanpoaldean eta egiaztatu ahal izan zen *"atzeko aldean"* ezintasunen bat duten pertsonentzako sarrera zegoela. Ate horrek higiezinaren **sotora** ematen du eta, gainera, ez du 0,90 cm-ko zabalera duen pasabide librea bermatzen, hiri-inguruneen, espazio publikoen, eraikinen eta informazio eta komunikazioko sistemen irisgarritasun baldintzei buruzko arau teknikoak onartzen dituen apirilaren 11ko 68/2000 Dekretuko 4.1. artikuluak ezarritakoarekin bat eginez.

.

Atzeko atea

5. Hori dela eta, Gasteizko Udalera jo genuen eta eskatu genion, irisgarritasun unibertsaleko printzipioak eta alor horretako administrazio jarduerek aintzat hartu behar dituzten guztiontzako diseinua kontuan hartuta, Zulueta Jauregian irisgarritasun unibertsala bermatzeko aurreikusi zituzten neurrien inguruko informazioa bidal ziezagun. Argi eta garbi horrek esan nahi du pertsona guztiek berdintasun egoeran eraikinera sartzeko aukera eduki behar dutela. Halaber, eraikinaren barrualdeko irisgarritasun baldintzen gaineko informazioa ere eskatu genuen; izan ere, jakin genuen berrikuntza lan esanguratsuak egin zirela.

6. Eskaera horri erantzunez, Gasteizko Udalak Zulueta Jauregiko irisgarritasun-txostena helarazi zigun, 2012ko otsailaren 10ekoa. Erakunde honetan 2012ko martxoaren 5ean jaso zen.

Lehenik eta behin, aipatu beharra dugu txosten horretan deskribapen hau egin zela kanpoaldetik eraikinera sartzeko egoeraren inguruan:

"...El edificio se desarrolla en planta semi-sótano, planta prinicipal y dos plantas superiores, la última de ellas abuhardillada. La entrada principal situada en la fachada que da al Paseo de la Senda incorpora una monumental escalinata central de piedra de 13 peldaños franqueados por balaustre del mismo material. Existen asimismo, otros dos accesos uno en un lateral también por escaleras, anulado actualmente y otro por la fachada norte que se realiza a nivel del pavimento circundante y por el que se accede a través de una rampa interior a la cota de la planta semi-sótano..."

Horri dagokionez, honako hau gaineratu da::

"...La fachada sur incorpora la escalinata ya descrita, que evidentemente es inaccesible en términos de accesibilidad, así como sus elementos de ayuda y protección como es la balaustrada incorporada a ambos lados de los peldaños. De la misma forma el acceso lateral por escaleras es igualmente inaccesible, incorporando balaustrada de similares características.

El acceso trasero en la fachada norte se encuentra a nivel del pavimento circundante, está protegido por una marquesina de cristal, e incorpora una puerta de chapa de acero galvanizado que deja un hueco libre de paso de 80 cm. (Decreto 68/2000. Anejo III a = 90 cm.; Anejo V a = 80 cm.) y (SUA-9 a = 80 cm.)

Una vez en el interior para descender a la cota del semi-sótano, situado 48 cm. por debajo de la cota exterior, se ha realizado una rampa interior de las siguientes características:

-La rampa arranca desde la misma puerta de acceso exterior. (Incumple Dto 68/2000 artículo 4.1.1.-Puertas de acceso exteriores "A ambos lados de la puerta existirá un espacio libre horizontal, no barrido por las hojas de la puerta, que

permita inscribir un círculo libre de obstáculos de 1,80 m.") Incumple SUA 9.- Anejo A "Espacio para giro- Diámetro 1,50 m libre de obstáculos en el vestíbulo de entrada"
-En cuanto a porcentajes (8%), anchura (1,80 m.), elementos de protección y ayuda (pasamanos…) cumple los parámetros emanados tanto del Dto. 68/2000 con CTE-SUA 9."

Bestalde, eraikinaren barrualdeari dagokionez, irisgarritasunaren egoera deskribatu da, bai komunikazio bertikalari dagokionez, bai pasabideen dimentsioei dagokienez, bai egokitutako komun nahikorik ez egoteari dagokionez. Txosten horretan egiaztatu da aplikagarria den araudia modu nabarmenean ez dela bete.

Eraikinaren irisgarritasunaren inguruan aipatutako egoera ikusita, Gasteizko Udalak *se compromete a tomar con la mayor brevedad posible una serie de medidas encaminadas a mejorar de forma sustancial las condiciones de accesibilidad al inmueble y que se concretan en las siguientes actuaciones:*

-Modificar el acceso de la fachada norte en los siguientes términos:

- *Cambiar el sistema de apertura, sustituyendo la manilla actual tipo "pomo" por otra adecuada a las condiciones de accesibilidad validada por la normativa.*
- *Modificar la puerta en cuanto a su acabado.*
- *Incorporar un punto de información o llamada accesible en los términos que indica el SUA9.- Anejo A.-Terminología.*

- *Modificar la rampa interior de tal manera que a ambos lados de la puerta exista un espacio libre horizontal que permita la inscripción de un círculo de 1,80 metros de diámetro (art. 4.1.1.- Puertas de acceso exteriores del Anejo III-Accesibilidad a los edificios del Decreto 68/2000 GV/EJ)*

- *Resolver las irregularidades en el pavimento existente en esta planta (raíles en el suelo, levantamientos…9 en cumplimiento del CTE-SUA 1.- Seguridad frente al riesgo de caídas. 2. Discontinuidades en el pavimento.*

- *Incorporar otro aseo y vestuario adaptado para cumplir el ratio obligado tanto por el Decreto 68/2000 como por el CTE Sua 9. Asimismo, se dotará a la nueva cabina y a la existente de un sistema de alarma tal como obliga el Cecreto 68/2000 en su artículo 3.12.- Aseos del Anejo II.*

- *Se ampliarán aquellos huecos que no dispongan de la anchura mínima obligada en el CTE SUA 9 y el Decreto 68/2000 en su Anejo V.-Reformas.*

- *Se incorporará señalítica adaptada según los criterios emanados del Anejo IV.- Accesibilidad a la comunicación y del CTE SUA 9.- 2 Condiciones y características de la información y señalización para la accesibilidad."*

Azaldutakoa ikusita, Gasteizko Udalak helarazitako informazioa aintzat hartuta eta edukiak aztertu eta gero, honako gogoetak helarazi nahi izan dizkizut.

Gogoetak

1. Ezintasunen bat duten Pertsonen Eskubideei buruzko Hitzarmena 2008ko maiatzaren 3an sartu zen indarrean Espainian. Une horretatik aurrera, Espainiako Konstituzioaren 96. artikuluaren lehenengo atalean ezarritakoarekin bat eginez, barruko ordenamenduaren zati bat da.

   Hitzarmena onartu duten estatuek konpromisoa hartu dute hitzarmenean aitortzen diren eskubideak benetako bihurtzeko beharrezkoak diren politikak, legeak eta administrazio neurriak aplikatzeko. Era berean, ezgaitasunak dituzten pertsonak bereizkeriaren esku jartzen dituzten legeak, araudiak, ohiturak eta jardunak indargabetuko dituzte. (4. artikulua).

   Zentzu horretan, gogorarazi nahi dugu hitzarmenak ezintasunen bat duten pertsona guztiak eskubideak dituzten subjektuak direla ezartzeaz gain, xedatu duela euren eskaera eta beharrei erantzuna eman behar zaiela gainontzeko herritarrek dituzten aukera berdinak eduki ditzaten.

   Irisgarritasunaren arloan horrek esan nahi du estatuek oztopoak identifikatu eta kendu behar dituztela, ezgaitasunak dituzten pertsonak ingurune fisiko horietara, garraiobideetara, instalazioetara eta zerbitzu publikoetara heldu ahal izateko, baita informazio eta komunikazio teknologietara ere. Horren ildotik, hala dio hitzarmeneko 9.1 artikuluak:

   "*A fin de que las personas con discapacidad puedan vivir en forma independiente y participar plenamente en todos los aspectos de la vida, los Estados Partes adoptarán medidas pertinentes para asegurar el acceso de las personas con discapacidad, en igualdad de condiciones con los demás, al entorno físico, el transporte, la información y las comunicaciones, incluidos los sistemas y las tecnologías de la información y las comunicaciones, y a otros servicios e instalaciones abiertos al público o de uso público, tanto en zonas urbanas como rurales. Estas medidas, que incluirán la identificación y eliminación de obstáculos y barreras de acceso, se aplicarán, entre otras cosas, a:*

   a) Los edificios, las vías públicas, el transporte y otras instalaciones exteriores e interiores como escuelas, viviendas, instalaciones médicas y lugares de trabajo…"

   Era berean, adierazi behar dugu Espainiako Konstituzioko 9.2 artikuluak honela dioela: "*botere publikoen egitekoa da bideak jartzea norbanakoen nahiz taldeen*

askatasuna eta berdintasuna bene-benetakoak izan daitezen". Konstituzioko agindu horretan, berdintasuna lege aurreko tradiziozko berdintasunetik harago doa. Egun, konstituzioko 14. artikuluan ere jasotzen da, esparru zabalagoan –*bizi baldintzetan*- eragina izateko asmoz. Printzipio horri eskerrak, hasieratik desberdintasun egoeran dauden talde sozialek botere publikoek benetako berdintasuna sustatzeko hartutako neurrien onurak jaso ditzakete.

Por ello, debe entenderse que para alcanzar la igualdad por parte de aquellas personas que disponen de una discapacidad se deben adoptar, entre otras medidas, aquellas dirigidas a facilitar su acceso al entorno edificado.

Aukera berdintasunei, bazterkeriarik ezari eta ezintasunen bat duten pertsonen irisgarritasun unibertsalari buruzko abenduaren 2ko 51/2003 Legearen 1. artikuluaren idazketa berriak (**Ezintasunen bat duten Pertsonen Eskubideei buruzko Nazioarteko Hitzarmenaren** araudira egokitzeko abuztuaren 1eko 26/2011 Legeak aldatu duena) zera ezarri du:

"Esta ley tiene por objeto establecer medidas para garantizar y hacer efectivo el derecho a la igualdad de oportunidades de las personas con discapacidad, conforme a los artículos 9.2, 10, 14 y 49 de la Constitución.

A estos efectos, se entiende por igualdad de oportunidades la ausencia de toda discriminación, directa o indirecta, ***por motivo de o sobre la base de discapacidad, incluída cualquier distinción, exclusión o restricción que tenga el propósito o el efecto de obstaculizar o dejar sin efecto el reconocimiento, goce o ejercicio en igualdad de condiciones por las personas con discapacidad, de todos los derechos humanos y libertades fundamentales en los ámbitos político, económico, social, cultural, civil o de otro tipo.*** *Asimismo, se entiende por igualdad de oportunidades la adopción de medidas de acción positiva orientadas a evitar o compensar las desventajas de una persona con discapacidad para participar plenamente en la vida política, económica, cultural y social."*

2. Aplikagarria den araudi esparrua aztertu ondoren, erakunde honen ustez, argi dago herri-administrazioek gure udalerrietan herritar guztiek hiriko inguruneetan eta eraikinetan irisgarritasuna izan dezatela bermatzeko erabakiak hartzeko betebeharra dutela. Horrela, halako konponbide unibertsalak hartuz gero, leku batetik bestera joateko zailtasun gehien duten mugikortasun urriko pertsonen bizi baldintzak hobetzen laguntzen dugu eta pertsona horiek bereizkeriarik ez jasateko duten eskubidea betetzen dugu.

   Dena den, esku artean dugun kasuan, udalak erabaki du Europako Hiriburu Berde (*European Green Capital*) izendatzea bezalako gertakizun berri baten egoitza gisa populazioaren zati bat baztertzen duen sarrera nagusia daukan jauregia aukeratzea. Izan ere, baztertu den populazio horrek beste sarrera bat erabili behar du, *"atzeko aldean"* dagoena (iparraldeko fatxada udaleko

txostenaren arabera) eta irisgarritasun baldintzak betetzen ez dituena, ez inauguratu zen unean, ez eta gaur egun ere. Une honetan esan ahal dugu, tokiko erakunde horrek egin duen irisgarritasun txosten teknikoarekin bat eginez, mugikortasun urria duten pertsonak ezin direla Zulueta Jauregian sartu aurreikusitako ezein sarreratik.

3. Gasteizek gain hartu dituen konpromisoen artean, 2012. urtetik harago doazenak, hauxe dioena nabarmendu nahi dugu: *"La construcción de una Vitoria-Gasteiz, más sostenible exige que cualquier actuación pública que se promueva, tenga como criterio prioritario los beneficios sociales y ambientales que ésta conlleva. Al hablar de beneficios sociales, se incluyen aspectos relacionados con el bienestar de la ciudadanía como la educación, la formación y la cultura de la población,* ***la igualdad de oportunidades****, el derecho al empleo y a la vivienda o la garantía de los derechos sociales e individuales…"*

   Konpromiso horrek ez du inola ere bat egiten duina ez izateaz gain helezina den sarbidea egokitzeko erabakiarekin. Hori guztia, aipatutako hitzarmenak jaso dituen printzipio orokorrei jarraiki; izan ere, kolektibo hori haren ezintasuna dela-eta erabiltzera behartuta dago eta, kasu honetan, ezintasuna inguru desegokiak eta baztertzaileak eragin du.

   Ingurune irisgarria funtsezkoa da eskubide berdintasunean oinarritutako gizartea lortzeko, herritarrei autonomia ematen baitie, bai eta erabat aktiboa den bizitza sozial eta ekonomikoa garatzeko beharrezkoak diren bitartekoak ere. Era berean, ingurune irisgarria oinarrizkoa da bereizkeriarik gabe bizitzea oinarri duen eta herritar guztiak aintzat hartzen dituen gizartea eraikitzeko.

4. Azkenik, udalak *higiezinean sartzeko baldintzak modu nabarmenean hobetzea helburu duten neurri* gisa proposatu dituen konponbideei dagokienez -lehen aipatu ditugunak-, adierazi nahi dugu, eraikinaren kanpoaldea zein barrualdea egokitzeko neurriek lortu nahi dutena dela indarrean dagoen araudian ezarritako praktikotasun parametroak modu hertsian betetzen direla bermatzea baina ez da ahaleginik egin harago joateko, hau da, instalazio berri batean exijituko liratekeen parametroak betetzeko, gure autonomiaren esparruan indarrean dauden irisgarritasun irizpideekin bat eginez. Irizpide horiek irisgarritasuna sustatzeko 20/1997 Legean eta hiri-inguruneen, espazio publikoen, eraikinen eta informazio eta komunikazioko sistemen irisgarritasun-baldintzei buruzko arau teknikoak onartzen dituen 11 apirilaren 11ko 68/2000 Dekretuan ezarri dira.

   Edonola ere, argi dago proposatu diren neurri horiek ez dutela Europako Hiriburu Berdearen (*European Green Capital* 2012) egoitza den Zulueta Jauregiko sarrera unibertsala bermatzen.

Horregatik guztiagatik, gomendio hau egiten dugu, otsailaren 27ko 3/1985 Legeak -erakunde hau sortu eta arautzekoak- 11 b) artikuluan ezarritakoaren arabera:

43/2012 GOMENDIOA, martxoaren 20koa, Gasteizko Udalari egina

Gasteizko Udalak beharrezkoak diren neurriak har ditzan pertsona guztiek Europako Hiriburu Berdearen (*European Green Capital* 2012) egoitza den Zulueta Jauregian duintasunez eta berdintasunez sartzeko aukera eduki dezaten. Modu horretan, herri-administrazioen jarduerek arlo horretan oinarritzat izan behar duten irisgarritasun unibertsalaren eta guztiontzako diseinuaren printzipioa beteko baita.